

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
Od autora	15
CZĘŚĆ PIERWSZA	
Problemy podstawowe	17
Rozdział pierwszy	
Nauka administracji jako dyscyplina naukowa	19
§ 1. Przedmiot nauki administracji	19
A. Pojęcie administracji	20
B. Nauka administracji jako nauka społeczna	23
C. Struktura wewnętrzna nauki administracji	26
D. Poznawcze funkcje nauki administracji	28
E. Szkoły i kierunki badawcze nauki administracji	29
F. Nauka administracji jako dyscyplina dydaktyczna	30
§ 2. Metody badawcze w nauce administracji	32
A. Zagadnienia ogólne	32
B. Gromadzenie informacji	33
C. Przetwarzanie informacji	38
D. Optymalizacja	41
§ 3. Historia nauki administracji	43
A. Kameraliści i policyści	43
B. Okres schyłkowy starej nauki administracji	46
C. Współczesna nauka administracji	47
§ 4. Stan nauki administracji w wybranych państwach	48
A. Uwagi wstępne	49
B. Polska	49
C. Niemcy	52
D. Francja	54
E. Stany Zjednoczone Ameryki	55
Rozdział drugi	
Administracja jako część systemu społeczno-politycznego	57
§ 5. Administracja jako część aparatu państwa	57
A. Polityka a administracja	58

B. Polityczny styl działania administracji	61
C. Korpus urzędniczy	63
D. Państwo a samorząd terytorialny	64
E. Administracja międzynarodowa	66
§ 6. Administracja a obywatel	67
A. Administracja w państwie demokratycznym	67
B. Środki doskonalenia relacji między jednostką a administracją	70
C. Partycypacja	72
D. Administracja jako system biurokratyczny	73
§ 7. Zadania administracji	78
A. Zadania administracji jako problem nauki administracji	79
B. Początki współczesnej administracji gospodarczej i świadczącej	80
C. Zadania administracji we współczesnym państwie socjalnym	82
D. Krytyka zadań administracji publicznej	86
E. Prywatyzacja zadań publicznych	87
CZĘŚĆ DRUGA	
Organizacja administracji publicznej	91
Rozdział trzeci	
Zagadnienia podstawowe	93
§ 8. Pojęcie i elementy organizacji	93
A. Pojęcie organizacji	93
B. Instytucjonalne ujęcie organizacji	94
C. Elementy organizacji	94
D. Statyczne i czynnościowe ujęcie organizacji	96
§ 9. Hierarchia i kooperacja	96
A. Hierarchia	97
B. Zalety i wady systemu hierarchicznego	99
C. Kolegium	100
D. Zespoły	101
§ 10. Jedność i różnorodność	102
A. Centralizacja i decentralizacja	103
B. Decentralizacja i dekoncentracja	104
C. Koncepcje alternatywne	104
§ 11. Informacja i komunikacja	105
A. Pojęcie podstawowe	105
B. Proces informacyjny	106
C. Zakłócenia informacyjne	106
D. Sterowanie jako proces informacyjny	107
Rozdział czwarty	
Organizacja terytorialna państwa	108
§ 12. Zagadnienia ogólne	108

A. Zarysowanie problemów	108
B. Zmiany granic jednostek podziału terytorialnego	108
C. Kryteria	109
§ 13. Wielkość struktur terytorialnych	109
A. Optymalna wielkość jednostek podziału terytorialnego	109
B. Zdolność wykonywania zadań publicznych	110
C. Przejrzystość	111
D. Dostępność	112
E. Demokracja	112
F. Zadania	113
§ 14. Przesłanki kształtowania jednostek terytorialnych	113
A. Struktury homogeniczne	113
B. Przesłanki geograficzne — przestrzenne	114
C. Problemy aglomeracji	115
D. Obszary administracyjne a obszary planistyczne	115
E. Uwarunkowania historyczne	116
F. Podział specjalny	116
§ 15. Problemy organizacyjne aglomeracji jako struktury przestrzennej	116
A. Typy aglomeracji	117
B. Koncepcje rozwiązań organizacyjnych	118
§ 16. Siedziba władz administracyjnych	118
A. Centrum administracyjne	119
B. Determinanty	119
C. Przeniesienie siedziby władz administracyjnych	120
Rozdział piąty	
Administracja rządowa	121
§ 17. Uwagi wprowadzające	121
A. Pojęcia	121
B. Zasady organizacji administracji rządowej	122
C. Administracja ogólna i specjalna	124
§ 18. Resort i ministerstwo	124
A. Resortowa organizacja administracji	125
B. Ministerstwo	126
§ 19. Wyodrębnione podmioty wykonujące funkcje administracyjne	127
A. Uwagi ogólne	127
B. Cele wyodrębnienia	129
C. Ocena	129
§ 20. Lokalna administracja rządowa	130
A. Reformy administracyjne w okresie transformacji ustrojowej	131
B. Administracja zespolona	132

Rozdział szósty	
Administracja samorządowa	136
§ 21. Gmina jako podstawowa jednostka samorządu terytorialnego	136
A. Komunalizacja obszaru państwa	136
B. Statystyka	137
C. Typy gmin	138
D. Zadania gmin	141
§ 22. Wewnętrzna struktura gminy	143
A. Organy	143
B. Wewnętrzna struktura terytorialna gminy	146
§ 23. Współdziałanie międzygminne jako forma wzmocnienia zdolności małych gmin do wykonywania zadań publicznych	148
A. Zarysowanie problemu	148
B. Współpraca komunalna	150
§ 24. Powiat	151
A. Uwagi ogólne	151
B. Organy powiatu	152
C. Zadania	153
D. Stosunki między gminą a powiatem	155
§ 25. Województwo	158
A. Uwagi ogólne	158
B. Wewnętrzna organizacja województwa samorządowego	159
C. Zadania	159
§ 26. Płaszczyzny współdziałania państwa i samorządu	160
A. Uwagi ogólne	161
B. Podział zadań i kompetencji	161
C. Państwo i samorząd w sferze planowania	162
D. System finansowy	164
E. Nadzór państwowy	165
Rozdział siódmy	
Organizacja urzędu administracyjnego	168
§ 27. Struktura wewnętrzna urzędu	168
A. Pojęcie urzędu	168
B. Podział pracy w urzędzie	169
C. Struktura pionowa	170
D. Zasady integracji zadań	171
§ 28. Kierowanie urzędem	172
A. Funkcje kierownicze	172
B. Problemy informacyjne	174
C. Organizacja kierownictwa w urzędzie	175
D. Czas sprawowania urzędu	176
E. Delegowanie uprawnień kierowniczych	177
F. Style kierowania	178

CZĘŚĆ TRZECIA

Działania administracji publicznej	179
--	-----

Rozdział ósmy

Decyzja jako racjonalne działanie administracji publicznej	181
--	-----

§ 29. Ogólna charakterystyka działań administracji publicznej	181
---	-----

§ 30. Pojęcia podstawowe	181
--------------------------------	-----

A. Decyzja	182
------------------	-----

B. Decydent	182
-------------------	-----

C. System decyzyjny	183
---------------------------	-----

D. Proces decyzyjny	184
---------------------------	-----

§ 31. Decyzja jako instrument rozwiązywania konfliktów	185
--	-----

A. Pojęcie konfliktu	185
----------------------------	-----

B. Źródła konfliktów	186
----------------------------	-----

C. Rodzaje konfliktów	188
-----------------------------	-----

D. Warunki rozwiązywania konfliktów	188
---	-----

§ 32. Typy i modele decyzji	190
-----------------------------------	-----

A. Klasyfikacja decyzji ze względu na przedmiot i treść	191
---	-----

B. Decyzje wewnętrzne i zewnętrzne	191
--	-----

C. Decyzje programujące, zaprogramowane oraz kontrolne	192
--	-----

D. Decyzje racjonalne i nieracjonalne	192
---	-----

E. Decyzje programowalne i nieprogramowalne	193
---	-----

F. Decyzja a zasoby informacyjne	194
--	-----

G. Czynniki czasu w procesie podejmowania decyzji	196
---	-----

H. Zamknięte i otwarte systemy decyzyjne	197
--	-----

I. Decyzje stosowania prawa a decyzje polityczne	198
--	-----

§ 33. Decyzje kolektywne	199
--------------------------------	-----

A. Pojęcie	200
------------------	-----

B. Zakres kolektywności w działaniach administracji publicznej	201
--	-----

C. Celowość kolektywnego podejmowania decyzji	202
---	-----

D. Wewnętrzna organizacja	203
---------------------------------	-----

E. Zasady działania	204
---------------------------	-----

§ 34. Proces decyzyjny	206
------------------------------	-----

A. Uwagi wprowadzające	206
------------------------------	-----

B. Problem decyzyjny	207
----------------------------	-----

C. System celów	210
-----------------------	-----

D. System środków (alternatyw decyzyjnych)	213
--	-----

E. Ograniczenia decyzyjne	218
---------------------------------	-----

F. Mechanizm sprzężenia zwrotnego w procesie decyzyjnym	220
---	-----

Rozdział dziewiąty

Planowanie	222
------------------	-----

§ 35. Pojęcia i rodzaje planowania	222
--	-----

A. Plan i planowanie	222
B. Plan jako konstrukcja prawna	223
C. Rodzaje planów	223
§ 36. System ustrojowy a planowanie	226
A. Koncepcje planowania i ich ewolucja	227
B. Planowanie a polityka	229
C. Planowanie a władza ustawodawcza	231
D. Planowanie a władza wykonawcza (rząd)	231
§ 37. Procedura planistyczna	232
A. Cechy procedury planistycznej	232
B. Podstawowe fazy procesu planowania	233
C. Procedura opracowania planu	234
§ 38. Organizacja aparatu planistycznego	239
A. Planowanie jako element funkcji kierowania	239
B. Organizacja aparatu planistycznego na szczeblu centralnym	241
C. Aparat planistyczny na szczeblu samorządu terytorialnego	241
D. Szczególne organizacyjne formy planowania	242
Rozdział dziesiąty	
Wykonanie	245
§ 39. Zagadnienia wprowadzające	245
A. Zakres rozważań	245
B. Ogólne problemy wykonywania decyzji	246
§ 40. Czynniki warunkujące wykonanie decyzji	248
A. Problem środków	248
B. Problemy aparatu decyzyjnego	250
C. Otoczenie	251
Rozdział jedenasty	
Kontrola	253
§ 41. Istota i podstawowe zasady kontroli	253
A. Istota kontroli	253
B. Podstawowe zasady kontroli	255
§ 42. Rodzaje i intensywność kontroli	255
A. Rodzaje kontroli	255
B. Intensywność kontroli	258
§ 43. Kryteria kontroli	260
§ 44. Sankcje w systemie kontroli	262
§ 45. Kontrola wewnętrzna	263
A. Kontrola a organizacja	264
B. Kontrola hierarchiczna	264
C. Specjalne struktury kontrolne	265
§ 46. Procedura kontrolna	267

§ 47. Kontrola a obywatel	268
A. Niesformalizowane środki kontroli	269
B. Sformalizowane środki kontroli	270
CZĘŚĆ CZWARTA	
Środki administracji	273
Rozdział dwunasty	
Normy prawne	275
§ 48. Prawo jako instrument sterowania administracji publicznej	275
A. Nauka o stanowieniu prawa	275
B. Normy jako program	276
C. Pozycja ustawodawcy	277
D. Granice sterowania	277
§ 49. Stanowienie przepisów prawnych	280
A. Konieczność	280
B. Uwarunkowania decyzji ustawodawczych	280
C. Procedura	281
D. Eksperyment ustawowy	282
E. Przepisy wykonawcze	282
F. Zasady publikacji	283
G. Wdrożenie	283
H. Kontrola	283
I. Nowelizacje	284
§ 50. Treść i forma przepisów prawnych	284
A. Racjonalizacja	285
B. Struktura przepisów	285
C. Język prawny	285
D. Wykonanie	287
E. Uznanie administracyjne	288
§ 51. Problem nadmiaru regulacji prawnych	289
A. Inflacja przepisów prawnych	289
B. Przyczyny	290
C. Skutki	292
D. Przeciwdziałanie	294
E. Porządkowanie prawa	294
Rozdział trzynasty	
Informatyka w administracji publicznej	296
§ 52. Problemy ogólne	296
A. Administrowanie jako proces przetwarzania informacji	296
B. Rozwój	297
C. Cele	298
§ 53. Zakresy zastosowania	298

A. Zagadnienia ogólne	299
B. Zadania masowe i rutynowe	300
C. Zadania planistyczne i kierownicze	300
D. Systemy informacyjne	301
§ 54. Organizacja	301
A. Centralizacja i decentralizacja	302
B. Skutki	304
§ 55. Szczególne problemy automatyzacji w administracji	304
A. Problemy personalne	304
B. Gospodarność	306
C. Automatyzacja a prawo	308
D. Automatyczne przetwarzanie danych a obywatel	310